GAZETA KRAKOWSKA

Nro 83.

Z KRAKOWA DNIA 15 PAZDZIERNIKA 1817 Roku WE SZRODĘ.

Z Warszawy d. 7 Października.

Wypis z Rozkazów dziennych do woyska Polskiego Jego Cesarzewicowskiey Mości W. X. Konstantego.

— Dnia 2 Października 1817. —

Za Naywyższym Rozkazem.

Postępuie na wyższy stopień.

W korpusie artylleryi i inżynierów. Z Bateryi pozycyyney konney gwardyi, podofficer Józef Turlin, na Podporucznika z woyska, z przeznaczeniem do Dyrekcyi artylleryi.

Umieszczony zostaie, za okazaną gorliwość w służbie.

W ieździe. W pułku 1szym Ułanów: przykommenderowany do tegoż pułku, podporucznik Czarnek.

Otrzymuią żądane dymissyie dla słaboici zdrowia.

W gwardyi. Z pułku strzelców konnych, porucznik Józef Zaleski, w stopniu Kapitana, z pozwoleniem noszenia munduru.

W piechocie. Z pułku 7go liniiowego, porucznik Ignacy Podczaski, w stopniu Kapitana.

Z Petersburga d. 8 Września. d. k.

N. Pan raczył zaszczycić wielkim krzyżem orderu S. Włodzimierza 2giey klassy, Ministra woyny Jenerała Porucznika i Jenerała Adjutanta Konownicyna, Jenerała piechoty Xcia Eugeniusza Wirtembergskiego, Jenerała Adjutanta Barona Korfa, i Jenerała Porucznika Kapcewicza. Orderem zaś S. Anny 1szey klassy, Jenerała Porucznika Xcia Szachowskiego.

Dnia 5 b. m. w dzień imienin N. Cesarzowey Elżbiety z rana wszystkie władze cywilne i woyskowe, ciało dyplomatyczne i osoby płci oboiey maiące wstęp u dworu, udały się do letniey rezydencyi N. Pani z należnemi w dniu tym świetnym powinszowaniami, iako też i do N. Cesarzowey Maryi, a potem do kościoła na nabożeństwo. Wielki w dniu tym był obiad, na którym znaydowały się NN. Panie, Wielki Xże Mikołay z N. Małżonką swoią i Królewicz J. Pruski Wilhelm, tudzież wiele znakomitych osób. Przy spełnianiu zdrowia N. Solennizantki, N. Cesarza chociaż nieobecnego, lecz zawsze przytomnego w sercach wszystkich, tudzież N. Cesarzo-

wey Matki i całey N. Rodziny, odzywały się trąby i waltornie. Wieczor był zakończony pięknem widowiskiem i illuminacyią w Pawłowsku. W stolicy zaś po wszystkich kościołach było śpiewane *Te Deum* a wieczorem miasto całe pięknie było oświecone, mianowicie dom Posła Francuzkiego, Głównego sztabu Gwardyi, Senat, Akademiia, Bursa kupiecka i inne gmachy.

Z Suraża d. 28 Sierpnia.

Wczoray o godzinie 4 z południa N. Cesarz uszczęśliwił miasto nasze przybyciem swoim. Spotkanym był na wieździe przez Horodniczego i obywateli powiatu, na placu zaś gdzie stała pod bronią kompaniia 25 pułku strzelcow, przez jenerała jazdy Hrabiego Witgenszteyna, i Jenerała Majora Barona Rozen. Po obeyrzeniu rzeczoney kompanii, N. Pan udał się do domu przygotowanego dla siebie, gdzie był wspaniały obiad dany przez obywateli powiatu, który Cesarz Jmć zaszczycił bytnością swoią, a wielu obywateli miało zaszczyt bydź na nim. między innemi powiatowy Marszałek JW. Justyn z Jaxów Bykowski. Sala stołowa była pięknie ozdobiona. Po obiedzie N. Cesarz Jmć w dalszą się udał podroż ku Witebskowi.

Z Mohilewa d. 30 Sierpnia d. k.

Wczoray o godzinie 7 po południu mieliśmy szczęście oglądać w naszych murach N. Cesarza Jegomości. Jenerał Feldmarszałek, Xże Barclay de Tolli z całym sztabem głównym i innemi urzędnikami woyskowemi, iako też Gubernator Cywilny z urzędnikami i szlachtą wyiechali na spotkanie N. Cesarza. Przy cerkwi zaś Nayprzewielebnieyszy Arcybiskup Danie, z duchowieństwem powitał Monarchę, stosowną do tego mową. Dziś N. Pan był na nabożeństwie w kościele wzniesionym za miastem w mieyscu, gdzie są woyska rozłożone. O godzinie pierwszey stawieni byli przed Nayiaśnieyszym Cesarzem duchowieństwo i urzędnicy Cywilni. Poczem N. Pan raczył bydź na obiedzie u Jenerała Feldmarszałka. Podczas stołu przy spełnianiu zdrowia Nayiaśnieyszego Podróżnego i Solennizanta dzisieyszego Swięta, dały się słyszeć wystrzały działowe. Wieczorem Xże Feldmarszałek dał bal całe miasto było oświecone.

Z Wiednia d. 6 Października.

Przypadaiące onegday Jmieniny Nayiaśnieyszego Pana obchodzone były tak tu, iako też w całey Monarchii nabożeństwem i błogosławieństwem. Oby Naywyższy raczył wysłuchać pobożne modły i szczere życzenia, które milliony wiernych poddanych w tym dniu do Niego zanoszą o naydłuższe życie Monarchy, który ożywiony zawsze wspaniałą miłością do powierzonych sobie od Boga ludow, uymuie sobie wygod życia, obieżdża przykremi drogami nayodlegleysze prowincyie dla zawiezienia im pociechy i zapewnienia szczęśliwości z otrzymanego z chwalebną wytrwałością pokoiu, który iest niezatartym pomnikiem Jego staranności, mądrości i dobroci, i chociaż znayduie się w nayodlegleyszych punktach swey Monarchii, zawsze iednak w iey środku trudni się rządowemi sprawami i na wzor słońca w wszystkie okolice dobroczynne swoie promienie rozsela.

Podług doniesień z Kronstadtu NN. Cesarstwo Jchmość przybyli tam w dobrem zdrowiu d. 13 Września po południu.

Cała ludność miasta - powiększona mnostwem na to rzadkie zdarzenie zgromadzonych wieśniakow, witała NN. Cesarstwo z serca pochodzącemi radosnemi okrzykami, które łaskawie przyiąć raczyli. Całe stare miasto przybrane było w kwiaty i liścia. Zaraz po przybyciu dawali NN. Cesarswo audyencyie duchowieństwu i władzom cywilnem. Po obiedzie poiechała N. Cesarzowa do zamku, a N. Cesarz pracował w gabinecie. W wieczor było miasto wspaniale oświecone, a NN. Cesarstwo pokazali się kilkokrotnie z okien. Nazaintrz d. 14 o godzinie 7 z rana poiechał N. Cesarz do kościoła, potem zwiedził były szpital zaraźliwey choroby, magazyn lazaret woyskowy, dom edukacyyny pułku Króla Maxymiliiana Józefa, a popołudniu kościoł i szkołę Augszburskiego wyznania, tudzież kościoł Greckiego obrządku, a w wieczor dawał audyencyie. N. Cesarzowa poiechała o godzinie 10 do kościoła, potem dawała Damom audyencyie, a po południn zwiedziła powyższe kościoły. W wieczor było iak poprzedzaiącego dnia miasto oświecone. — D. 15 o godzinie 7 z rana poiechąli NN. Cesastwo do Kezdy Vasarhely, gdzie o godzinie 12 w południe przybyli i wysiąść raczyli do mieszkania sztabu tamteyszego. Wiechali zaś tam przez tryumfalne bramy z stosownemi napisami. J. C. K. Mość dawał zaraz po przybyciu audyencyie woyskowem i duchowieństwu, a po południu raczył przyiąć cywilnych urzędnikow. Potem obeyrzał wewnętrzne urządzenie gmachu sztabowego, kościoł Ewangelicko reformowany i klasztor Franciszkanow, a o godzinie 7 w wieczor dawał prywatnym audyencye. N. Cesarzowa odwiedziła tymczasem kilka granicznych rodzin, dowiadywała się o ich los, pożywienie, rzemiosło, i hoynie ich obdarzyła. W wieczor wszystkie gmachy były oświecone. Nieustaiące radosne okrzyki ludu trwały do półno cy, a uroczystość dnia tego zakończyli officerowie odśpiewaniem ulubioney pieśni ludu:" Boże zachoway Franciszka!,, D. 16 rano poiechali NN. Cesarstwo do Esik Szeceda, zkąd nazaiutrz w południe do Vasarhely powrócili, a ziadłszy tam obiad, poiechali do Szent György. Mieysce to było także w wieczor wspaniale oświecone. D. 20 zamyślali NN. Cesarstwo opuścić Kronstadt, nocować w Mühlbach, przybydź powtornie d. 22 do Hermannstadt, a 23 puścić się w dalszą podroż do Banatu. Dalsza Ich podroż tak była oznaczona: D. 23 do Deva; d. 24 zatrzymanie się tam; d. 25 do Vaida Huniach; d. 26 zatrzymanie się tam; d. 27 do Hatzeg, d. 28 i 29 do Karansebes. D. 30 zamyślali NN. Cesarstwo do Herkulesa kąpieli w Mehadyia przybydź, zabawić do 2 Października, obeyrzeć w tym dniu sławne z ostatniey woyny Tureckiey punkta gorę Allion i starożytną iaskinię, i nocować w starey Orsowie. D. 3 powrocić do Mehadia, d. 4 udać się ztamtąd do Bestovics, a d. 5 do Deutsch - Seaszka i d. 6 tam zabawić. D. 7 i 9 przybydź do Orawicza; d. 10 i 11 do Verschitz; d. 12 i 13 do Panczowa; d. 14, 15 i 16 do Titel; d. 17, 18 i 19 do Peterwardeinu; d. 20 i 21. do Zemlina; d. 22 i 23 do Mitrowicz; d. 24 i 25 do Vinkowcze; d. 26 do Brod; d. 27 i 28 do Nowey Gradiski; d. 29 do Bellowar; d. 30 w Warasdinie zabawić, a po obiechaniu tym sposobem Sklawonii i Kroacyi, wiechania w granice Styryi; d. 31 stanąć w Marburgu, a d. 1. Listopada w Gretzu.

Z Londynu d. 28 Września.

Podług iedney z rannych tuteyszych gazet znayduie się w tey chwili 500 beczkowy okręt na Tamizie, który zawieść ma zwerbowanych pod rokoszańskie chorągwie ludzi do Ameryki. Znayduie się na nim do 300 officerów i żołnierzy, którzy powiększey części w woysku służyli i poddanemi są W. Brytanii. Okręt ten uda się naprzod do wyspy S. Tomasza, a ztamtąd wysadzi na ląd południowey Ameryki zaciągnionych ludzi, gdzie naynagleysza będzie ich potrzeba. " Jeśli to doniesienie (dodaie gazeta Goniec) iest prawdziwe, tedy nie znayduiemy dostatecznego wyrazu na potępienie podobnego kroku. Tak otwarte i tak mało pokrywane mięszanie się do walki między Hiszpaniią i iey osadami, musi koniecznie pociągnąć za sobą ważne skutki. Nie wątpiemy w cale, iż poseł Hiszpański musiał iuż naszemu rządowi uczynić w tey mierze przełożenia. Poganiliśmy iuż, chociaż nie w uszczypliwych wyrazach, służbę, którey nasi officerowie waleczność i imiona swoie poświęcaią. Jeżeli iednak nie czuią, iak iest sromotną rzeczą sprzedawać za pieniądze więcey daiącemu swą szpadę, tedy i nasze napomnienie nie wstrzyma ich od tego. Lecz skoro ich przykład znaydzie naśladow; skoro ich postępek zagrozi narodowi złemi skutkami, na owczas musi i rząd zwrocić uwagę na ten gatunek handlu.,,

W dniu S. Michała następuie obior nowego Lorda Prezydenta Londynu. Gazeta Goniec mniema, iż P. Wood dla tego powtornie obrany został, iż przyrzekł wypracować nowy policyyny przepis dla miasta Londynu; a że go ieszcze nie ukończył, przeto przyiaciele iego nalegać będą, aby był z tego względu potrzeci raz obrany.

Ponieważ znayduie się teraz wielu bogatych Anglików za granicą, zachodzi więc pytanie: czyli nie powinni podpaść podatkowi za nieobecność, gdyż zbierany pod opieką ustaw kraiowych maiątek, tracą za granicą?,, Naprzykład. A. ma dobra w Hampshire, które czynią mu 5000 f. szt. dochodu i trawi ie za granicą. B. ma podobnyż dochod, ale żyie w Anglii, przykłada się do ciężarów kraiowych przez potrzebę wina i innych rzeczy, utrzymywanie koni, psów, służących, i t. d. Dla czegoż A. nie miałby za opiękę opłacić podatku, i dla czegoż B. ma go za niego opłacać?

Xiążka, na którą nasi Królowie zacząwszy od Henryka I. aż do Edwarda VI. podczas koronacyi przysięgali, znayduie się teraz w prywatney bibliiotece w Norfolk. Jest to piękny rękopism na Pargaminie zawieraiący 4 Ewangeliie. Oprawa iego iest dobrze utrzymana.

Skoro rozpoczęte na warsztatach okręty ukończone zostaną, tedy siła morska Ziednoczonych Stanów północney Ameryki składać się będzie z 12 liniiowych okrętów, 19 fregat, 8 woiennych łodzi, 4 parowych okrętów z batteryiami, nie licząc mnostwa małych okrętów po ieziorach krążących. (Rossyią i Amerykę naymniey kosztuie budowa okrętów.)

Od brzegow Niższey Elby d. 3 Października.

Gazeta Hamburgska zawiera co następuie: Do zmyślonych wieści należy rozgłoszenie przez niektóre publiczne pisma, iakoby miasto Hamburg płaciło na przyszłość co rocznie Anglii 300,000 Marków za dawaną iego banderze opiekę na morzu śtodziemnem.

Ces. Rossyyski Radca stanu Kotze-

due oznaymił w gazecie Hamburgskiey, iż nader nieprzyiemno mu iest czytać w gazetach zupełnie zmyślone lub na w pół prawdziwe o sobie doniesienia. Jak n. p. że umarł; że iedzie do Wiednia dla obięcia dyrekcyi nad tamteyszym Dworskim teatrem; że zlecnie, którem go iego Monarcha zaszczycił, mieć może polityczne znaczenie, i t. d. Zapewnia, iż przez myśl mu nie przeszło iechania do Wiednia lub gdzie indziey; żyie w Weimarze spokoynie, trudni się iedynie swoim powołaniem, i że bardzoby go zobowiązano, gdyby o nim nic nie pisano, coby nie było zgodnem z prawdą,

Ces. Rossyyski Jeneralny Konsul w Hamburgu oznaymił Kapitanom Rossyyskim następuiącą nadeszłą z Peterzburga urzędową wiadomość: "Ze N. Cesarz Rossyyski postanowił z Mocarstwami sprzymierzonemi przedsięwziąść nayskutecznieysze środki dla położenia końca rozbojom Barbaryyczyków na morzach; ale że te układy nie mogą tak prędko bydź ukończonemi, a Barbaryyczykowie krążą pod brzegami Francuzkiemi, Hiszpańskiemi i Portugalskiemi, przeto aż do tey chwili Rossyyskie okręty maią zaopatrzać się w Tureckie paszporty.,,

Z Paryża d. 26 Września.

Obiorcze kollegium departamentu Sekwany obrało po P. Lafitte dnia 24go resztę swoich do 7 deputowanych PP. Delessert, Goupy, Bellard, Breton, Pasquier i Perrier. W wielu departamentach obrano dawnieyszych deputowanych.

Bankier Lafitte obiecał wydawcom pisma le Conseur P. P. Comte i Dunoyer zapłacić 20,000 fr. za skonfiskowaną 3cią część tego pisma. P. Brougham odwiedził ich w więzieniu.

Z Pau donoszą, iż Jenerał porucznik Loveredo miasto St. Sever, w departamencie Landes przeznaczył na zebranie się zbiegłych Hiszpanow, którym Konsul Króla Hiszpańskiego odmowił pozwolenia powrotu do oyczyzny.

Korweta Urania pod rozkazami Kapitana fregatowego Freycinet wyszła d. 27 Sierpnia z Tulonu pod żagle. Podroż tego Kapitana iest iedynie naukowa i dzieie się na żądanie akademii umieiętności. Ma on czynić rozmaite rozmiary i postrzeżenia wzdlędem siły magnesu i innych fizycznych przedmiotow, względem czego akademiia i kancellaryia długości dały mu dostateczne instrukcyie. Podroż iego potrwa ze dwa lata.

W Boulogne liczą 1500 Anglikow, i mało iest znacznieyszych miast, żeby ich tyleż lub więcey nie znaydowało się. Zyią oni we Francyi w Angielskich towarzystwach i po Angielsku o trzecią część lub o połowę taniey niżeli w własnym kraiu.

Przybył tu Xże Kurakin, niegdy Rossyyski ambassador w Paryżu.

Papiery rządu Hiszpańskiego spadaią coraz bardziey; zaledwo daią teraz za nie 3cią część ich nominalney wartości. Akcyie banku Karola prawie żadney wartości niemaią. Nowa ustawa skarbowa żadney ieszcze pomyślney odmiany nie zrobiła. — Uzbroienie nowey wyprawy przeciw rokoszanom idzie bardzo powoli dla niedostatku pieniędzy.

Listy z Lizbony zapewniaią, iż teraźnieyszy Potugalski Poseł w Londynie, Hr. Palmella, mianowany został Ministrem związkow zagranicznych i woyny, Hr. Arcos, gubernator Bahii, Ministrem

morskim i osad, P. Villa-Nowa z Portugalii Ministrem spraw wewnętrznych, a P. Boserra Ministrem skarbu. — Następczyna trouu Portugalskiego przybyła d. 1 b. m. szczęśliwie do Gibraltaru i bez zatrzymania się w dalszą puściła się drogę.

Z Sztokolmu d. 26 Września.

Należąca do Baszy Egipskiego korweta Afryka pod sprawą Häfız Ali, po wytrzymaniu w Känsö niedaleko Gotenbürga 20 dniowey ścisłey kwarantanny dla ludu, a 43 dniowiey dla ładunku, który sztukami był przewietrzany i kadzony, udała się w dalszą przez Sund drogę i iest tu wkrótce oczekiwana.

Nazwiska 62 osob, które w r. 1816 za przemycanie towarow razem biorąc na zapłacenie 21,715 talarow kary skazane zostały, były przez gazety ogłoszone, pomiędzy któremi 24 wytchnięto, iż iako tracące zaufanie obywatelskie, nie mogą do obiorow należeć.

Osada okrętu Szwedzkiego pod dowodztwem Kapitana, Wiksteen, która pochwyciwszy rzeczonego Kapitana, opanowała okręt i iego ładunek, została na żądanie Jeneralnego konsula w porcie Dartmouth przytrzymana i tu po ukaranie odesłana.

Gdy w Norwegii rozpoczną się w krótce obiory deputowanych na Seym, przeto gazeta tamteysza zaleca, aby nie przywięzywano się iedynie do chłopow i mieszczan, którzy znaią tylko praktycznie obowiązki swoiego powołania, ale o sprawach rządowych i potrzebach kraiu nie posiadaią potrzebnych wiadomości, tudzież uie obierano wielu uczonych, gdyż ci z teoryi tylko o rzeczach sądzą. — W Chrystyianiia spalono znowu wszełych do kass rządowych za 1'0774, 477 talarow papierowych pieniędzy.

Dla zapobieżenia niebezpieczeństwu i napaści przechodzących od wielu zwykle po wielkich miastach chowanych psow, wydano tu surowe rozporządzenie, iż żaden pies nie może pokzać się na ulicy bez kagańca.

Z Piemontu d. 20 Września.

Gdy brzegi Włoskie, wyraża Turyńska gazeta, zagrożone zawsze są naywiększą z klęsk, morową zarazą, i gdy Mahometanie z powodu swey religii i niedbałości nie przedsiębiorą żadnych środkow do zapobiegania lub unikania tey choroby, chwalebną byłoby zatem rzeczą dla wielkich Europeyskich Mocarstw aby się nakoniec i tym ważnym przedmiotem zatrudnić zechciały, i nakłoniły przynaymniey rządy na wschodzie i w Afryce, iżby używane w Europie środki przeciw zarazie u siebie zaprowadziły. Jeżeli zabieraią się do poskromienia morskich rozboiow Barbaryyczykow, tedy i morowa zaraza niemniey ważnem iest przedmiotem.

Z Bruxelli d. 28 Września.

Gdy we Francyi obrocone są teraz wszystkich oczy na obior członów izby Deputowanych, w oyczyznie naszey zwrocona iest uwaga na rozpoczęcie w przyszłym miesiącu posiedzeń Jeneralnych stanów w Hadze, na których ważne i dobra mieszkańców tego królestwa tyczące się przedmioty roztrząsane będą.

Na wniosek deputowanych od stanów wschodniey Flandryi darował Król tey prowincyi znaczną summę na ożywienie fabryk. Stany użyły tego daru na zakupienie leżących na składach znacznych zapasów towarów, pod warunkiem, aby

fabrykanci wprowadzili znowu w czynność swoie warsztaty. Stany płacą zakupione towary częścią gotowemi pieniądzmi, częścią bawełną dla tem prędszego zapomożenia fabrykantów.

Królewicz Następca tronu i iego Małżonka darowali miastu Spa 25,000 Złh. na wystawienie pomnika przy studni Pouhon.

Urzędnik policyi udał się d. 9 b. m. z żandarmem do zamku Ghyseghem przy Alost, dla poymania Xcia Broglie, biskupa Gandawskiego, o którym sądzono, że się tam ukrywa; ale nie znaleziono, bo iak wiadomo mieszka od 6 miesięcy wę Francyi.

Onegday otworzona została szkoła główna w Lowanium.

Król odiedzie d. 2 Października do Hagi. Onegday odwiedził z Królewiczem Fryderykiem poiezuickie kollegium, które urządzone teraz dla sądownictwa zostało. Wielu osobom udzielił J. K. Mość ordery Lwa.

Z Drezna d. 4 Października.

D. 28 Września odprawione tu zostało rownie iak w całym kraiu uroczyste nabożeństwo na podziękowanie Bogu za tegoroczne urodzaie. Ucieszył się ubogi, gdy za srebrny grosz mógł przeszło funt chleba dostać; lecz nie długa była iego radość, bo w krótce podniosła się znowu cena zboża.

Obozuiąca tuteysza osada odbyła d. 30 z. m. przed J. K. Mcią popis. Xiążęta Fryderyk i Klemens przywodzili woysku. Nazaiutrz powrociła osada do koszar, i część żołnierzy rozeydzie się za urlopem.

Zaprowadzenie tu nowey tayney rady nastąpić ma d. 6 b. m.

Wielu górników pracuie nad odnowieniem pod Droznem zalaney kopalni węgli. Wielka to iest praca, ale dobroć węgli ma ią sowicie nagrodzić.

Sądzą, iż Xiężna Maryianna Saska, narzeczona Xciu Następcy W. Xięztwa Toskańskiego odiedzie w Listopadzie do Florencyi. D. 14 z swoią siostrą Xiężną Józefą i bratem Xciem Janem została w Kaplicy Królewskiey przez Biskupa Schneidera bierzmowaną.

Od brzegów Menu d. 30 Września.

Hr. Buol-Schauenstein powrocił z Francyi do Frankfortu.

Hieronim Bonaparte miał kupić także niedaleko Schönau leżącą wieś Engersfeld, a Pani Miuratowa między Wiedniem i Prezburgiem leżące i do Bankiera Fries należące państwo Ort za 900,000 Złr. w monecie konwencyyney.

Nowe *Perpetuum mobile*, które podług publicznych doniesień, P. Henryk Peters Moguńczyk w nocy z d. 24 na 25 Sierpnia r. b. (zapewne we śnie) wynalazł, nazywa P. Baader w Minchińskiey gazecie, rownie iak każdy tego gatunku wynalazek szalenstwem. Dzieciom nawet nie tayno, iż każda siła ziemska, chociażby naydoskonalszą była, nakoniec sama od siebie ustać musi. Niebo nawet samo nie iest właściwem *Perpetuum mobile!* Ze zaś *Perpetuum mobile*, to iest mechanism, któryby się bez żadney zewnętrzney siły, iako to sprężyn, wag i t. d. sam nieustannie poruszał, nadaremnie od wieków był szukany, nikt zaprzeczyć niemoże. Lecz uczeni Mechanicy wiedzą dokładnie, iż nie ma skutku bez przyczyny, ani skutek nie może bydź większy nad przyczynę, a zatem podobny wynalazek nie może mieć mieysca, i niezgadza się wcale z odwiecznemi prawami rownowagi, co znaią dobrze

biegli matematycy.

W Królestwie Wirtembergskim, w Wielkim Xięstwie Badeńskim i Elektorstwie Heskiem wyszły iuż rozporządzenia względem obchodu 100 letniey pamiątki reformy Lutra.

W kantonie St. Gallen zabroniono znowu na rok palenia wodki z ziemniaków i zboża.

Rozmaite Wiadomości.

Gazeta Weymarska zawiera następuiącą odezwę iednego z Królow Afrykańskich do swoiego ludu przy zaczęciu panowania.

" Kochani i Wierni! Swiętey pamięci poprzednicy moi powiadali wam zawsze przy zaczenaniu swoich rządow to wszystko, co chcieli dla was uczynić. Ale że tego dokazać nie potrafili, nie pozyskali zatem waszey wdzięczności. Z tego powodu nie chcę wam nic obiecywać, a może więcey będziecie ze mnie kontenci. — Przed wszystkiem macie wiedzieć, iż was niechcę szczęśliwemi uczynić; sami macie tego, ile iest w mocy śmiertelnych, dokonać. Lecz nie chcę was także nieszczęśliwemi uczynić. Dla tego nie przepisuię wam co macie ieść i pić, i iak się macie ubierać. Każdy z was niechay w tey mierze według upodobania i swoiego maiątku postępuie. Nie chcę wam przepisywać iak macie myśleć i wierzyć; bo nie mogę was przymuszać, abyście inaczey myśleli i wierzyli, iak sami myślicie i wierzycie. Rownie nie przepisuię wam co macie mowić, pisać i drukować. Każdy niechay odpowiada za to co mowi; a ieśliby kto i o mnie samem źle mowił, tedy zawczasu mu przebaczam. Nie chcę daley utrzymywać tayney policyi, a nawet publiczney nie dozwolę, aby się mieszała do rzeczy, które do niey nie należą. Nie ma ona otwierać waszych listow i otaczać was szpiegami, którzyby każdego kroku waszego pilnowali. Nie chcę także trzymać woyska iedynie dla zabawy, ani powierzać obrony oyczyzny płatnemu żołnierzowi, ale dzielnym z łonu waszego wystawionem hufcom. Nie chcę nieużyteczney i w celu zdobyczy prowadzić woyny; lubo kray nasz nie iest wielki i nie nadto urodzayny, dostarczy nam wszelako czego potrzebuiemy, byleśmy byli pracowitemi i wstrzemięźliwemi. Nie chcę wam także nadawać innych praw, nad te które sami dla siebie ustanowicie. Dla tego ułożonych przezemnie lub przez tayną moią radę praw nie każę dla publicznego zachowania ogłaszać, poki w przod przez doświadczonych mężow z łona waszego wybranych, nie będą roztrząśnione i uchwalone. Podobnież nie będę od was żądał innych podatkow, nad te, które powyżsi mężowie za potrzebne dla zastąpienia wydatkow kraiowych uznaią. Zgoła chcę iak naymniey wami rządzić, abyście się sami nauczyli ile możności rządzić. Nie chce więc bydź ani waszem oycem, ani waszem panem; bo iako dzeici iesteście dla mnie przerosłemi, a iako niewolnicy za dobremi. Lecz ieślibyście iedno z tego dwoyga nad wolnych obywateli przenieśli, tedy wstydziłbym się nazywać waszem Królem. "

Razem ziawiło się trzech wynalazcow *Perpetuum mobile*: Robertson w Paryżu, Peters w Bruxelli i Ball w Dublinie. Panowie ci żądaią trochę za wiele za swoy wynalazek; Irlandczyk chce 300,000 f. szt. Ale że ich iest trzech, zatem pozwolą się z sobą potargować.

DODATEK DO Nr 83. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 15 PAZDZIERNIKA 1817 Roku WE SZRODĘ.

Akademiia Krakowska z Towarzystwem Naukowem złączona, zachowuiąc przepis Statutu swoiego, i chcąc uświetnić rownie otwarcie Szkół publicznych iako też rocznicę zaprowadzenia Konstytucyi, od Trzech Nayiaśnieyszych Dworów Wolnemu Miastu nadaney; odbędzie na dniu 18 m. i r. b. w Amfiteatrze Szkół Nowodworskich o godzinie 10 rano posiedzenie publiczne, na którem:

W. Augustyn Boduszyński, rozprawę o wzaiemnych Kościoła i Rządu stosunkach.

W. Roman Markiewicz obiaśnienia wzorów i postawy uczniów w szkole Lankastra i

Sekretarz Towarzystwa Naukowego rozprawę o wychowaniu młodzieży, czytać będą.

P. Czaykowski, S. T. Nauk.

Z Kopenhagi d. 30 Września.

Poseł nasz przy seymie Niemieckim Baron Eyben przybył tu, lecz w krotce uda się znowu na mieysce swoiego urzędowania.

Xże Chrystyian przyiął dyploma na protektora mineralogicznego towarzystwa w Jena. Szambelan Vargas Bedemar obrany został prodyrektorem tegoż towarzystwa.

Mowią, iż były Norwegski pułk piechoty otrzyma nazwisko pułku Lauenburgskiego i szefem iego będzie Ienerał major Alten.

Stosownie do Królewskiego rozporządzenia zabroniony ztąd iest wywoz broni i potrzeb woiennych do zachodnich naszych posiadłości i ztamtąd.

W Islandyi i w wszystkich naszych zagranicznych posiadłościach obchodzona będzie uroczystość reformy Lutra.

Z Hanoweru d. 30 Września.

Królewicz Xże Kambridgi, Minister Bremer i naywyższy sprawiedliwości Radca Roscher udaią się w tym tygodniu do wschodniey Fryzyi i Osnabrüku. J. Królewicowska Mość odbierze od obu prowincyy w imieniu Xcia Rejenta przysięgę wierności. — Rozchodzi się pogłoska o złączeniu rzeki Leiny z Steinhuder Meere.

TEATR POLSKI w KRAKOWIE.

XXXIX. *Woyna z Kredytorami, Komedyia w 3 Aktach z Francuzkiego; i Indyk nadziewany dukatami, Komedyo-Opera w 1 Akcie; grane d. 2 Paźdz. we Czwartek.*

Celem tey Komedyi, iest rozśmieszenie widzów; przymiotem, iż to sprawia przyiemny dowcip, przez połączenie się z dobrym smakiem. Jest to uprzywileiowaną, że tak powiedzieć można, własnością dzisieyszych Komików Francuzkich, wzbudzać śmiech, nienarażaiąc przystoyności. Wzor godny powszechnego naśladowania.

Jedna wada, która pochodzi zapewne z przesadzenia, iest wyrzucenie za drzwi Złotołowa, prawie w tey chwili, kiedy iuż poznanym iest za krewnego Hrabiny, tem bardziey, że to się dzieie w iey obliczu. Jeżeli tak rola odzwiernemu wskazuie, prosiemy go, aby ten przepieprzony kawałek, wyrzucił z niey na przyszłość.

Komedyo-opera dobrze była oddaną. Niemowiemy nic o śpiewaniu i muzyce.

XL. *Lanassa Wdowa Malabaru, Traiedyia w 5 Aktach z Niemieckiego, grana d. 5 Października w Niedzielę.*

Znaną iest powszechnie Lanassa. Sztuka ta pełna błędów, iak wszystkie drammy i traiedyie Niemieckie, pełna iest i piękności. Trudno przetrząsnąwszy cały prawie Teatr Niemiecki, znaleść scenę równie rozrzewniaiącą, iak tu iest scena III aktu IIgo, gdzie Lanassa w młodym Braminie, poznaie brata swego.

Wystawianie bitwy morskiey na początku 5go Aktu, uderzenie pioruna w kościoł, i t. p. są to iuż niepotrzebne dodatki znamionuiące Autora; szczęściem, że przy ogniu, na którym palić miano Lanassę indyk tuczony nieobracał się na rożnie; szczęściem ieszcze daleko większem, że u nas Lanassa niezapaliła się w istocie, bo iuż widzieliśmy ią blisko tego wypadku, a wątpić należy, aby to dla illuzyi większey z umysłu było zrobione.

Podobne widowiska, mogą mieć po wielkich Teatrach mieysce, a w pomnieyszych iak nasze w Polsce, kończyć się powinny na samem opowiadaniu. Dosyć, gdyby akt 5ty zaczynał się od prowadzenia Lanassy na spalenie.

Panna Bauer młodsza, w scenie III. aktu 2go, zupełny odniosła tryumf, i powodzenie swoie na scenie tuteyszey upewniła na przyszłość. Przeciwnie Panna Sieanicka, zaledwie nas w ten błąd nie wprowadziła, że obok drammy, widzieliśmy balet nie douczony. Jużeśmy ią raz uprzeymie przestrzegali, iak nieprzyiemną nadaie postać Aktorce, ten sposób wymuszonego trzymania zawsze iedney nogi na palcach, do którego ona iakby z upodobaniem przywyka. Teraz iey więc otwarciey wyznać musiemy, że w podobney pozycyi, zamiast nadania sobie wdzięku, uymuie go, bo zdaleka zupełnie tak się wydaie, iakoby iednę nogę krotszą miała od drugiey, że iey palcami nadstawiać musi.

Pan Worowski w roli Arcybramina, miał dosyć ognia; wpadał iednak częstokroć w zwyczayny swóy ton przeciągaiący.

XLI. *Nayiaśnieysi Podróżni, Komedyia w 3 Aktach z Niemieckiego, graną była dnia 7 Października we Wtorek.*

Po zakończonem wystawieniu tey sztuki, maiącey niektóre szczęśliwe sytuacye, usłyszeliśmy iakąś nieznaiomą nam

wcale osobę, która utrzymywała uporczywie: że Pana Bauer młodsza rolą Katarzyny bardzo ozięble oddała. Coś podobnego przymowione było także i P. Rudkiewiczowi, o roli Piotra Wielkiego. Niepowodowani wcale duchem stronnictwa, lecz duchem szczerey prawdy, mamy sobie za obowiązek oświadczyć nieznaiomemu nam sędziemu (bo zdanie tonem wyrokuiącym powiedziane było) że w tey mierze zupełnie minął się z postrzeżeniem dobrego znawcy. Przeciwnie gra tych dwoch osób,¹ (i Pana Włodka) naylepszą tu nazwać się mogła. Panna Bauer umiała zachować ton łagodney i oświeconey Monarchini, razem i czuley kochanki Piotra W..... P. Rudkiewicz w Scenie 10tey Aktu IIIgo, w słodkie omamienie widzow umiał wprowadzić, wywyrzeczeniem do Eudoxyi: " Od tey chwili ia, będę oycem twoim! — „ — Takie to i tém podobne sytuacyie znamionują dobrych Artystów.

XLII. Saper Polski w Górach Pireneyiskich, Komedyia A. Zołkowskiego w 3 Aktach, dana była dnia 9 Października we Czwartek, i dobrze od Publiczności przyięta. Pan Kochanowski grał wybornie.

To samo o Panu Podgrabińskim, acz graiącym pomnieyszą rolę, winni iesteśmy powiedzieć. **W.**

Dnia 13 i 14 Października 1817.
Cena zboż rożnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Korzec	1. Zł.	gr.	2. Zł.	gr.	3. Zł.	gr.	4. Zł.	gr
Pszenicy	26	—	24	—	22	—	20	—
—Zyto	23	—	22	15	21	15	20	15
—Jęczmienia	22	—	21	15	20	—	17	15
— Owsa	11	15	11	—	10	15	10	—
— Jagieł	36	—	34	—	32	—	30	—
— Grochu	24	—	23	—	22	—	20	—
— Rzepaku	30	—	28	—	26	—	24	—

Bieg Pieniędzy w Wiedniu d. 8 Paźdź.

Czer. Zł. Hollenderski Szeinami Zł. r. 14 k. 14
Czer. Zł. Cesarski.
Moneta konwencyyna za 100. Złr. 295¼.

W Krakowie d. 13 Października.

Czer. Zł. Holl: monetą Courant	Złp. 19	gr. 6.
— detto Cesarski . . . — —	18	— 27.
Fryd. Pruskie . . . . — .	34	— —
Luidor . . . . — .	36	— —
złoto frankowy . . . . . — .	31	— 26
Szeiny Wiedeńskie za 100 — .	290	— —
Złoty ryński Szeinami . . — .	1	— 11

DONIESIENIA.

Wydział Dochodów publicznych i Dóbr Narodowych w Senacie Rządzącym. Wolnego, Niepodległego, i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu, podaie do wiadomości, iż stosownie do Uchwały Senatu z dnia 29 z. m. Nr. 2795 Pobor Czopowego Skarbowego w nowo utworzonym Miasteczku Trzebini do Gminy Młoszowa należącem od wszelkich trunków, oprocz piwa w dzierżawę więcey daiącemu na miesięcy 19 czyli na czas od 1go Listopada r. b. do ostatniego Maia r. 1819 wypuszczonym będzie. Termin licytacyi publiczney na ten koniec w dniu 24 b. m. w Biorze Wydziału od godziny 10 z rana wyznacza się. Cena pierwszego wywołania wynosi złp. 3878 gr. 16 rocznie, a zatym na vadium przypada złp. 388, w które każdy licytant zaopatrzyć się zechce. W Krakowie d. 7 Października 1817.

Linowski, S. P.
Gadomski, S. W.

Podaie się do publiczney wiadomości, iż w skutek Uchwały Rady familiyney w opiece małoletnich po ś.p. Izydorze Korzeniaku włościanie wsi Olszanicy w Sądzie Pokoiu Okręgu Igo W. M. Krakowa w dniu 8 Sierpnia r. b. odbytey, a przez Trybunał I. Instancyi W. M. Krakowa w dniu 29 Września r. b. do Nr. 3098 zatwierdzoney, Dom drewniany pod Nr. 47 w wsi Olszanicy stoiący, którego szacunek przez w sztuce bie-

głych do zło. pol. 200 oznaczony, niegdy Izydora Korzeniaka własny, przez publiczną licytacyą w dniu 3cim Listopada r. b. w czasie przedpołudniowym w zamieszkaniu podpisanego, iako do tey przedaży przez Rezolucyią Trybunału pod dniem 30 Września r. b. Nr. 3098 delegowanego; w domu pod L. 185 przy ulicy S. Michała zamieszkałego więcey daiącemu za gotową srebrną monetę sprzedany będzie. Chęć przeto kupienia maiący, maią się w terminie i mieyscu wskazanym, opatrzeni w wadium w kwocie złp. 20stu znaydować. O warunkach licytacyi w mieszkaniu podpisanego pod Nr. 185 przy ulicy S. Michała dowiedzieć się można. Dan w Krakowie d. 1 Października 1817.

Skarzyński, Sekr. T. C. I. Inst.

Niżey podpisany bywszy Adwokat Galicyi Zachodniey za byłego Rządu Austryiackiego maiąc różne interessa Sądowe od Obywateli w owczas Zachodniey Galicyi sobie powierzone, przestawszy urzędować, Akta wszelkie iakie mu powierzone były z Dekretami i Rezolucyiami Sądowemi, złożywszy u W. Andrzeia Kuliczkowskiego Pisarza Trybunału I. Instancyi Wolnego Miasta Krakowa, ma honor wezwać interessowane strony, aby po odebranie swoich Aktów do W. Kuliczkowskiego udać się raczyły. W Krakowie d. 5 Października 1817 r.

Józef Lewicki.

Niżey podpisany uwiadomiam ninieyszym, iż Skrypt przez W. Jędrzeia Goczałkowskiego na Osobę ś. p. Antoniego Nowakowskiego, Oyca mego d. 9 Czerwca 1808. Roku na Summy Trzysta dziewięćdziesiąt trzy czer: zło. holl: Sto siedm czer. zło. cessar: i siedemnaście tysięcy złpol. w Bankocetlach wydany, a mnie w ¾ częściach prawem własności należący przypadkiem zgubiłem, gdy zaś Summę do tego Skryptu mnie należącą się z prowizyiami od W. Jędrzeia Goczałkowskiego odebrałem, i urzędownie Onegoż skwitowałem, przeto umarzaiąc skrypt wyżey z daty swey powołany i tenże za nic nieznaczący deklaruiąc, w przypadku znalezienia onegoż, obliguię aby tenże Skrypt W. Jędzeiowi Goczałkowskiemu iako nic nieznaczący i amortyzowany oddany został. W Krakowie d. Października 1817 Roku.

Stanisław Nowakowski.

Dnia 19 Października 1817 o godzinie 3 po południu we Dworze wsi Sciborzyce w obwodzie Olkuskim Woiewodztwie Krakowskim położoney, sprzedane będą za gotowe pieniądze Owsa kop Sto. Chęć kupienia maiący, zechca się w oznaczonym mieyscu i czasie znaydować. W Krakowie dnia Igo miesiąca Października 1817 Roku.

Jan Nepomocen Frankś Komornik. W. M. K.

Prezes Sądu Appellacyynego Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. Stosownie do artykułu 118 Kodexu Cywilnego podaie do publiczney wiadomości: iż Trybunał I. Instancyi tegoż kraiu na prozbę Teressy z Zurkiewiczow Bruśnickiey w Krakowie przy ulicy Szpitalney pod liczbą 573 zamieszkałey, żądaiącey ogłoszenia nieprzytomności małżonka iey Floryiana Bruśnickiego więcey od lat czterech nieprzytomnego, wydał w dniu 15 Września r. b. stosownie do artykułu 116 Kodexu Cywilnego Wyrok poleeaiący dochodzenie dalsze nieprzytomności Floryiana Brnśnickiego Sądowi Pokoiu Wolnego Miasta Krakowa Okręgu Igo.

W Krakowie dnia 30 Września 1817 roku.

Nikorowicz.

Elgens, Z. S.

Gdy tak tu, iako i w okolicy tuteyszey znayduie się wielu handluiących winem, którzy pod pozorem prawdziwego tuteyszego inne sprzedaią wina i kupuiących co do gatunku zawodzą, przeto uwiadomiam wszystkich życzących sobie prawdziwego tuteyszego wina, a niemaiących z miastem tuteyszem żadnych związkow, iż podeymuię się kommissyu na dostawienie prawdziwego Edenburgskiego wina i ausbruchu z naylepszych tuteyszych Winnic, po naysłusznieyszey i stosowney do czasu cenie, wczem polecm się potrzebuiącym takowych Win. W Oedenburgu, w niższych Węgrach. d. 27 Wrzesnia 1817.

Jan Nep. Textor.